

Nino
Haratischwiliová

KOČKA A GENERÁL

Od autorky bestselleru
Osmý život (pro Brilku)

Host

Die Katze und der General

Copyright © 2018 by Frankfurter Verlagsanstalt GmbH,
Frankfurt am Main

Cover picture from open sources

Translation © Michaela Škultéty, 2022

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2022
(elektronické vydání)

Překlad této knihy podpořil Goethe-Institut
The translation of this work was supported
by a grant from the Goethe-Institut

ISBN 978-80-275-1514-1 (PDF)

ISBN 978-80-275-1515-8 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1516-5 (MobiPocket)

1994 • Nura

Dívala se do nebe. Za hustou hradbou mraků rozeznávala oslepující kotouč. Bodal ji do očí. Případalo jí, že může prohlédnout skrz oslňující bělobu a spatřit žhnoucí kosti, stačilo by se dívat dost dlouho, vydržet, až jí vzplane sítnice. Odvrátila však zrak, nebe se během pár vteřin zatáhlo a mraky vhněly mlhu do soutěsky.

Když vkročila na náves, zase se objevily pohrdavé pohledy, doprovázel ji šepot. Navíc ji na kůži pálily lepkavé žluté ještěřčí pohledy starých žen. Určitě ji pomlouvají, seč jim síly stačí, protože chodí po vesnici prostovlasá.

Do soutěsky se bleskurychle stáhla mlha. Ztěžka a tiše se vplížila do vesnic a svou nekonečnou tlamou spolkla všechno a všechny. Člověk jen s největší námahou rozeznal nejbližší okolí.

Za mlhy a chladného vlhka byli lidé nervóznější a citlivější, atmosféra ve vesnici, již tak mrazivá, se téměř nedala snést. Ženy se tiše kradly kolem a vykonávaly své každodenní povinnosti, muži se v malých skupinkách zamyšleně a tajnůstkářsky stahovali do zadních pokojů.

Do soutěsky zanedlouho vpadne zima, s nemilosrdností typickou pro tuhle oblast. Obyvatelé se vyzbrojovali a připravovali na mrazivé noci s jasnou oblohou posetou hvězdami a na ledové ranní vichry. Avšak ve vzduchu leželo ještě něco jiného, ne, spíše to číhalo, a ona to nedokázala vyjádřit slovy, neznala tuhle náladu, věděla jen, že nevěstí nic dobrého. Na rozdíl od všech ostatních se však nechtěla nechat ochromit

starostmi a obavami. Chtěla se jako každý rok těšit na první sních. Chtěla se koulovat a sáňkovat s malou Asmou — navzdory matčinu bédování, že takové chování se pro dívku v jejím věku už nesluší. Chtěla cítit, jak jí pod nohama křupe sních, z tenkých větví mechově zelených jedlí chtěla setřásat sněhovou pokrývku a bezdůvodně se přitom smát, jak to dělala odjakživa a jak to chtěla dělat i v budoucnu.

Koneckonců to nebyla žádná novinka, že si o ní za jejími zády starci šuškali, že ji zatracovali svými pohledy, znala to, byla na to zvyklá a ani teď, navzdory mrazivé atmosféře, navzdory ohrožení, které viselo ve vzduchu a jen těžko se dalo vyjádřit slovy, se tím nenechá zastrašit, nepůjde oklikou, aby se dostala k mlýnu a vyzvedla objednanou mouku. Neskloní hlavu. Stačilo na chvíličku zavřít oči a představit si tenký, tichý hlas Natalie Ivanovny, jak jí vybranou ruštinou šeptá: „Co je to za postoj? Takhle chodí hrdá Kavkazanka? Narovnej se! Příkrčená žena s křivými zády se nikdy neprosadí! Tak je to správně, jako baletka z Velkého divadla, ano! Vidíš, že to jde! Dobrá práce, madame! A teď je na řadě *osanka*, musíme na ní zapracovat!“ Nura odjakživa zbožňovala, jak Natalia Ivanovna to slovo pronášela, zdůrazňovala každou slabiku, a třebaže nešlo o nic jiného než o držení těla, dostávalo tak další, hlubší význam. Bylo snadné vybavit si její hlas, koneckonců ji naučila magickou formuli, díky níž pro ni bylo každé protivenství, každá komplikace, každá životní impertinence snesitelnější. Ten hlas byl pořád stejně živý, jako by se rozloučily teprve včera, a Nuře něco říkalo, že tomu tak zůstane navždycky. S jejími slovy v uších objala Nura svou hrdost ještě pevněji a se vztyčenou hlavou a *osankou* rovnou jako sviče přešla náves.

„Musíš se soustředit! Fantazie nesnese svévoli, a už vůbec ne ledabylost. V tom, co si představuješ, musíš být naprosto přesná!“

Mlha ji teď objímala jako kožešinová štóla a Nuru na okamžik napadlo, že je to dílo Natalie Ivanovny, její kouzlo, které ji ochrání před nepřejícnými pohledy a šuškáním, jež by se jí zaručeně dotklo.

Soutěska podřimovala, nechala mlhu, aby ji houpala v náručí, a hory, jak se zdálo, zatajily dech. Nura si znovu a znovu v duchu malovala, jak z vesnice jednoho dne odejde, možná dokonce napořád, věděla to s naprostou jistotou a ta jistota jako by se jí vepsala do těla a myšlenek, nic jiného nebylo myslitelné, jenže když si tu scénu zpřítomnila, něco se v ní stáhlo. Ne kvůli lidem, to ne, spíše kvůli těmto horám, kvůli nebi, které tu má na dosah. Případalo jí, že stačí natáhnout ruku a dotkne se mraků, jediným pohybem paže může nahmatat oblohu, a jestli ne nahmatat, tak alespoň vdechnout. Když byla poprvé a naposledy ve městě — v opravdovém městě, ne v některém z okolních provinčních zapadákovů —, ohromilo ji, že tam nejsou vidět ani hvězdy, ani nebe, nebo spíše jí tam nebe připomínalo nějakou atrapu, vypadalo, jako by ho zkusil napodobit špatný malíř a žalostně při tom selhal. Bylo jí tenkrát deset, držela se otce za ruku, kráčeli po široké ulici a ona slyšela, jak je rychle míjejí auta, a třebaže si připadala divně, cize a nezvykle, byl to nádherný, vzrušující pocit — cítila na jazyku něco, co dosud neochutnala a co už dnes mělo jméno: svobodu. Snad tu chuť zintenzivnilo i to, že tam byla s otcem sama, bez matky a jejích pravidel a zákazů, a že otec byl jako vyměněný, tak uvolněný, v dobré náladě a dětsky hravý, vznášel se, jako by mu z ramenou spadlo tisícitunové břemeno. Bylo to dávno... I vzpomínka na něj jako na veselého a spokojeného muže už jí připadala téměř neskutečná.

Avlan, majitel mlýna, si utřel ruce do zástěry a zakřenil se na celé kolo. Pak se zeptal na matčino zdraví a jak se vede sestřám. Vlastně ho zajímala jen nejstarší Malika. Neměl však naději, Malika byla už dávno provdaná za jiného

a i Avlan si uvědomoval bezvýchodnost své touhy, nechtěl se však úplně vzdát, ještě se nedokázal smířit se svým osudem. Nuže ho bylo odjakživa líto. Jeho dychtění bylo bláznovstvím od samého začátku, Malika by si ho za muže nikdy nevzala, a především by se rodina Gelajevových nikdy nespojila s tou jeho. Lidé měli za to, že Avlan je na hory příliš měkký a příliš zženštilý, pro tejp něco na způsob vedlejších ztrát, nutné zlo a minimální užitek, v jeho krvi nebyl ani náznak válečníka, a nebyl tedy ani pořádný Nochči. Zato Malika, která zbožňovala, když se jí říkalo co a jak, zakoušela téměř erotické vytržení, mohla-li se někomu podřídit. Jejich svazek by tak byl už z tohoto důvodu odsouzený ke ztroskotání.

„Výborná, velmi jemně namletá mouka, jak si ji tvoje matka objednala, skvěle se hodí na čepalgaše. Tvoje matka je dělá opravdu výtečné. Jednou jsem je ochutnal na narozeninách tvého dědečka a ještě pořád mám tu chuť na jazyku, úplná mana nebeská!“

Nura přemítala, jestli Avlan přehání, aby si ji naklonil, nebo si to skutečně myslí. Její matka vařila opravdu dobře, ale totéž se dalo říct o většině žen z vesnice. Usmála se na něho a podívala se ven. Mlha ještě zhoustla, v ulicích aulu vytvořila šedivé zdi.

„Pěkné svinstvo, ta mlha, co?“

Avlan předstíral, že se třese zimou, a hloupě se zachechtal. Nejraději by ho objala, ale věděla, že dva muži, kteří si povídali před vchodem, je ani na okamžik nespouštějí z očí, a protože si nechtěla přidělavat problémy, nechala to být a vzápětí se na sebe za své sebeovládání rozzlobila.

„A co milá Malika, jak se jí vede? Navštěvuje vás?“

Avlanovo sebeovládání bylo podstatně menší.

„Určitě přijede nejpozději na obětní slavnost. Jinak... doufám, že se má dobře.“

Opravdu v to doufala. Malika se před rokem provdala a odstěhovala do Urus-Martanu. Jestli je šťastná, nevěděli, každopádně matku svou svatbou učinila nesmírně šťastnou. Šlo o silný klan, ženichovu otci patřila továrna na mýdlo v Urus-Martanu, lidé je sice považovali za *asimilované*, ovšem ne za *patolízaly*, a tak se jednalo o splněný sen a zároveň o společenský vzestup — pro Maliku i celou rodinu; po hanbě, do níž rodinu uvrhl otec, to bylo opravdové odškodnění, mírová smlouva. Matka na Maliku odjakživa sázela. Zprvce byla neposlušnější, zadruhé to byla „správná“ dívka se „správnými“ dívčími sny, jež se do jednoho točily kolem silného a mocného muže, a zatřetí byla nejhezčí. Asma byla ještě příliš malá, nevědělo se, v čích stopách se vydá. A Nura sama, druhorozená, no, o tom raději ani nemluvit. Zbývala tedy Maličina karta a ta se ukázala být trumfem. Plán vyšel a matka byla nějakou chvíli smířlivá. K sobě, ke světu a především k minulosti, ta chvíle však neměla trvat dlouho.

Svatbu domluvila kuplířka ze sousední vesnice a matka stále opakovala, jaké je to štěstí, že má Malika tak hezkou tvář a že navíc Urus-Martan leží příliš daleko, než aby tam někoho zajímalo otcovo ostudné zmizení. Malika souhlasila dřív, než ženicha poprvé spatřila, protože se měla stěhovat do města a dostat manžela s německým autem. A tak se konala svatba. A Malika se odstěhovala. Nura ji od té doby viděla jenom jednou, když Malika přijela do aulu s tchánem a tchyní za vrcholícího léta, protože Nichalojské vodopády údajně měly příznivý vliv na plodnost, a cestou k nim se zastavili u nich ve vsi. Malika měla na hlavě šátek, jak se na provdanou ženu sluší a patří, a šaty po kotníky.

Teď se ale Nura v duchu ptala, jestli je její sestra šťastná. A jak by mohlo Maličino štěstí vůbec vypadat. Poznalo by se to? Bylo by na ní vidět? Nebo bylo Maličino štěstí bez barvy a bez zápachu, tiché a nenápadné, rozmazané jako tahle mlha?

Byla tehdy velice tichá, tišší než obvykle, a působila trochu vyplašeně, nejistě, jako by se odnaučila tady být, v blízkosti své matky a sester, ve vesnici, a ne ve městě, jako by se odnaučila být sama sebou, nebo spíše jako by si kolem sebe vystavěla fasádu a teď se bála, že za ni někdo nakoukne.

„Vaše rodina si dobře rozumí s Rusy, vid’?“

Ta otázka ji překvapila. Nikdy se nezdálo, že by se Avlan zajímal o dění ve světě. Navíc si byla jistá, že by z tohoto místa, z této vesnice nikdy neodešel, ledaže by ho doslova vyhnali.

„Nevím. Proč se mě na to ptáš?“

„No, copak nechodíte na televizi ke Gasujevovým?“

„Někdy.“

„Došlo k puči, Rusové nám chtěli dosadit do vedení svoje vazaly. Sestřelili jsme jim vrtulník.“

„My?“

„Jo, naši.“

Udivilo ji, jaká slova Avlan volí. Ale koneckonců trávil spoustu času v bývalém komsomolském klubu, poslední dobou se tam scházelo čím dál víc mladých mužů a probírali „důležité záležitosti“, jak tomu říkala matka, což znamenalo, že diskutovali o politice. Nejspíš tam chodíval i Avlan a ta cizí slova převzal, aby dělal na lidi dojem.

„A plno patolízalů jsme zatkli.“

Nebylo možné nezaznamenat v jeho hlase jistou hrdost, ten horlivý patriotismus Nuru překvapil a to, jak se mu při těch slovech leskly oči, mu u ní okamžitě ubralo na sympatiích.

„Musím už vážně jít, matka s Asmou čekají...“

Poprvé se v jeho blízkosti cítila nesvá a chtěla rychle pryč. Potřásl hlavou, jako by se probral z dřímoty, znovu se usmál a podal jí pytel s moukou. Rozloučila se kývnutím hlavy a vyšla ven. Mlha ji okamžitě zahalila jako teplý plášť.

O pár kroků dál se div nesrazila s tlustou Gulnaz a jejím neforemným synem. Gulnaz byla opravdová vesnická matrona, a protože její manžel měl pár krav a stejně tolik manželek — což se jí ovšem líbilo o něco méně, třebaže na sobě nedala nic znát —, myslela si, že může rozhodovat o vesnických záležitostech a do všeho se plést. Kdyby se z klepů přibíralo, Gulnaz už by vážila tunu, řekla Nura jednou Asmě a sama se svému barvitému přirovnání musela smát.

Dítě, které už dávno nebylo dítětem, ale ještě ne dospělým, se Gulnaz pevně drželo za ruku a těžkými, pomalými kroky dusalo za ní.

„Ach, Nuro, to jsi ty! Tys mě ale vyděsila!“ vykřikla Gulnaz a ani hustá mlha nezakryla blyštící se zlato v jejích ústech.

„Ano, to jsem já, teto Gulnaz, odpusťte! Mlha je dneska hrozně hustá...“

„Bratr říkal, že za to můžou Rusové. No jo, no, nedívej se na mě tak, prý teď používají nějaké plyny, aby se nám pomstili a pomalu nás otrávil, aniž bychom si toho všimli...“

„Tomu se mi nechce věřit, teto Gulnaz!“

Krůčkem dopředu se pokusila naznačit, že chce jít dál, ale Gulnaz její záměr bojkotovala. Měla ještě leccos na srdci a především si chtěla být jistá, že jí nic neunikne.

„Co dělá tvoje ubohá matka?“

„Jak to myslíte, teto Gulnaz?“

Nura netušila, kam ta falešná zmije míří.

„Inu, sama v domě se dvěma děvčaty, a navíc v těchto zmatených časech...“

V Nuře se všechno stáhlo. Nejraději by zaječela, plivla té ženské do obličeje a utekla pryč. Tolik škodolibosti, taková lačnost po utrpení druhého se skoro nedala vydržet. Jak se dá s takovou zlobou vůbec žít, ptala se v duchu a přinutila se k úsměvu.

„Všechno je v pořádku, teto Gulnaz. Nemusíte se o nás bát.“

„Netrap matku, slyšíš?“ odpověděla žena s takřka výhrůžným podtónem a naklonila se k ní tak blízko, až Nura ucítila její nepříjemný dech, směsici vajíček natvrdo a něčeho tučného. „Už si vytrpěla dost.“

Jak ráda by jí Nura vlepila políček. V takové chvíli pocítovala nepřítomnost Natalie Ivanovny nejbolestivěji. Normálně by k ní po takovém incidentu utíkala, řádila by a posílala všechny k čertu, dokud by se neuklidnila a nevrátil se jí optimismus. Ale teď, teď musí tu hořkost, ten hněv spolknout, a dokonce se přinutit usmát.

„Na shledanou!“ zamumlala pouze a vydala se dál mlhou, ale vtom na ni chlapec, který předtím stál apaticky vedle matky, vyplázl jazyk, odplivl si a něco vykřikl. Zprvu mu nerozuměla, ale z větší vzdálenosti slyšela zvuky jasněji. „Děvko,“ volal za ní. Gulnaz mu nejspíš zacpala pusy, protože náhle zmlkl a znovu nastalo všezahrnující ticho.

Nesmí se přestat ovládat. Nesmí těm omezcům poskytnout další důvod ke klevetění o ní a její rodině. „Prostě dýchej, dýchej zhluboka a stejnoměrně,“ slyšela, jak jí špitá do ucha Natalia Ivanovna. Jak nesmírně ji postrádala! „Dýchej a pak vyměň filtr!“

Dělala to pokaždé, když jí okolní svět připadal příliš těsný, příliš tvrdý, příliš skličující — pak jednoduše vypnula realitu, vyměnila ji jako barevný filtr. Nebylo to těžké, stačilo zavřít oči a přenést se do jiné reality, každým smyslem, s maximálním soustředěním, a potom už bylo všechno jiné, stala se někým jiným, někým, koho lze zaměnit, prostě kýmkoli, koho si představila a co byla její představivost ochotná připustit. A s každým dnem, každým měsícem, každým rokem byla smělejší a troufalejší. Dříve se ve svých představách odvážila maximálně ke scénáři, v němž byla lékařkou, někde ve velkém městě plném krásných parků a atrakcí. Ve městě, jež se podobalo lunaparku. Pestrobarevném a jasném a plném hudby,

plném zábavy, a uprostřed toho všeho ona, pospíchající ze smysluplné a důležité práce, nejlépe na chirurgii, nejlépe někde, kde šlo přinejmenším o život a o smrt, a ona pochopitelně pomohla k vítězství životu a potom se smíchem kráčela kolem stánků s cukrovou vatou a krásných kolotočů, v nádherných šatech a prostovlasá. Objevila, jak se dá fantazie trénovat, dřívovat jako poslušný kůň. A tak se naučila vymýšlet si stále smělejší a výstřednější, stále dobrodružnější příběhy. Když se kupříkladu nechtěla příliš namáhat, stala se z ní jednoduše princezna, s tím nebyla žádná práce. Ale nejen tak ledasjaká, nýbrž japonská. (Ve staré vesnické knihovně, plné propagandistických socialistických knih, jednou objevila rozpadající se časopis, starý módní časopis, celý psaný latinkou, cizím jazykem, který jí připadal půvabný, a v tom časopise byly vyobrazeny krásné, dobře oblečené ženy. A byla tam i úpravná mladá dáma, z níž se vyklubala japonská princezna s exotickým jménem vyvolávajícím touhu po dálkách — Mičiko. Tolik se jí podařilo rozluštit.) Nosila elegantní kostýmy a mávala lidu z císařského paláce, celého potaženého zlatem.

Poslední dobou však byla většinou Maríá. Překrásná Maríá z mexické telenovely *Simplemente Maríá*, kterou s ostatními ženami z vesnice večer co večer sledovala u Gasujevových — kvůli obrovskému zájmu postavili televizor, připojený k prodlužovacím kabelům spojeným pomocí izolepy, na dvůr, aby se k němu vešli všichni zájemci. Seriál pojednával o prosté selkové dívce, titulní Maríe, která se navzdory všemožným nesnázím a překážkám dokázala stát slavnou módní návrhářkou a překonala všechny sociální bariéry, třebaže jí byla zapovězena láska k bohatému Juanu Carlosovi del Villar Montenegro. Bylo krásné být Maríá. A také bylo snadné vypůjčit si Maríinu realitu, protože rusky dabovaná, pestrobarevná mexická realita byla velmi intenzivní a detailní. Nura měla přesnou představu, jak vypadají místnosti, jimiž Maríá prochází, šaty,

kteřé má na sobě, předměty, jichž se dotýká, a zbytek, ten si dotvářela ve své hlavě. Například jak chutnají rty Juana Carlose del Villar Montenegro. Třebaže byla jejich láska nešťastná, třebaže jim nebylo dopřáno být spolu (to ovšem zatím nemohla říct s jistotou, dosud směla doufat, koneckonců ji čekalo ještě sto dvacet dva dílů), přesto byla nádherná, tajemná, vzrušující, taková, jakou si ji představovala, a ne taková, jakou jí nutila realita. Zjistila, že se herečka, která Mariu ztělesňuje, jmenuje Maria Victoria Eugenia Guadalupe Martínez del Río Moreno-Ruffo, a vštípila si to jméno do paměti jako jednu z mnoha vlasteneckých básní, které do nich nalili ve škole. Jak magicky a vábivě to jméno znělo! Maria Victoria Eugenia Guadalupe Martínez del Río Moreno-Ruffo, rozplývalo se na jazyku jako cukrová vata a zanechávalo po sobě příchut', která vzbuzovala ještě větší touhu. Podle Nury byl svět Marie Victorie Eugenie Guadalupe Martínez del Río Moreno-Ruffo takový, jaký má být — když už má člověk to štěstí a je naživu, měl by přece být život s prostředím v souladu, to snad není tak velký požadavek. Anebo ano? Je snad tak špatné přát si víc? Víc než ženě přísluší, jak tvrdila matka? Co měly na mysli stařeny vysedávající na návsi a požírající Nuru svýma žlutýma ještěřčíma očima, tak káravě a pohrdlivě; podle nich bylo dostatečně nestydaté už to, že byla tak mladá, mladá a plná tajných příslibů, které její tělo činilo, aniž si toho bylo vědomo. Měla se omlouvat, že je tak půvabná a pružná jako divoké zvíře?! Měla se omlouvat, že ve svých snech uniká pryč? Že je jí vesnice málo? A její obyvatelé tím spíš! Za těmito horami, za monumentální soutěskou, za hněvivou řekou leží svět, který toho má tolik, je tak rozmanitý, tak pestrý. Tam chtěla. Musela tam. Musí to dokázat. Při představě, že by jednoho dne mohla pozbyt své kouzelné moci a už by se nedokázala přenést do jiné reality, protože ta přítomná, ta skutečná by se prožrala všemi vrstvami fantazie jako žíravá kyselina,

pokaždé ztuhla šokem. Ztráta kouzelných schopností by byla to nejhorší, co by se jí mohlo stát. Ty schopnosti jí držely při životě, poskytovaly jí jistotu, díky nim strpěla všechno, co bylo opakem štěstí, ale ne neštěstí, pro co však dosud nenašla jméno.

„Není to nekonečně smutné, Nuro, že většina lidí netouží po ničem víc než po průměru? Průměrný život, všechno průměrné, a že z ničeho nemám takový strach jako právě z toho?“

Náhle před sebou viděla stát Natalii Ivanovnu, u okna, otočenou zády, v levé ruce cigaretu. Byla levačka a vždycky říkala, že je to tím, že levá ruka má zkrátka a dobře blíže k srdci a nemůže udělat nic, co není s jejím srdcem v přímém spojení. Byla zima — skoro vždycky, když na Natalii Ivanovnu myslela, byla zima, jako kdyby jejich společný čas byl nekonečnou, zasněženou, bílou zimou, jako by s ní nikdy nezažila léto — a v plechových kamínkách hořel oheň, v jeho praskání bylo cosi uspávajícího, ten zvuk zval ke snění. Venku byla zima a svět za oknem působil tak nemilosrdně, tak nepřátelsky, zatímco v malém pokojíku bylo tak teplo a útulno. Nura jí při těch slovech neviděla do tváře, ale naskočila jí husí kůže. Nedokázala určit, jestli jí ta věta připadá důvěrně známá, spíše ji odpuzuje, nebo jí nahání strach — ale vtáhla ji do své moci a ona zkameněla.

„Celý život jsme proti tomu bojovali, můj muž a já, nic jiného jsme nedělali. A teď, po tolika letech, se ptám, jestli to nebyla chyba, jestli jsme žalostně neselhali. Ano, jestli chceš vědět, co si myslím, tak průměrnost je prokletím lidstva, nebyl to had, kdo přinesl do rajske zahrady hřích, byla to průměrnost...“

Natalia Ivanovna potáhla z cigarety (v Nuřině světě čin pro ženu neslýchaný, zakázaný) a Nura přemítala, jestli se k ní má ze zadu přikrást a přitisknout se k ní, utěšovat ji,

jestli jí má říct, že je ten nejmimořádnější člověk, jakého kdy potkala.

„Ale některým lidem, i když je jich velice málo, se to povede... Dokážou to prokletí zlomit...“ Zase se rázně odmlčela, na něco čekala, musela ještě vynést nějaký rozsudek a to také udělala, poté co cigaretu zamáčkla v podšálku sloužícím jako popelník: „Možná, ano, možná... bys to mohla dokázat, Nuro...“

Většího přitakání se jí za celý život nedostalo. Ale pro toto „ano“ bylo třeba bojovat, musela bojovat jako lvice, i to se od Natalie Ivanovny naučila. Jinak jednoho dne skončí jako stařeny na návsi, s vlněným šátkem na hlavě, rukama složenými v klíně, lepkavými žlutými očima a žlučovitými slovy otravujícími ústa — pokud odsud neodejde, pokud neunikne těmto horám a řece, téhle přírodě, jež svou krásou tolik klame. Nebo to dopadne ještě hůř a ona bude jako matka, prosáklá sebelítostí, bude se každým vláknem svého těla třást o bezpečí aulu, usilovat o pedantické zdůvodnění jakéhokoli rozhodnutí — protože od té doby, co je otec pryč, se vznáší galaxií jako bezmocné stvoření, ustrašená a nejistá, otřesená do morku kostí a ztrácející se v nesmyslné činorodosti.

Ne, smysl jejího života nikdy nebude záviset na muži, ani na takovém, jako je Juan Carlos del Villar Montenegro. Sluncem jejího vlastního planetárního systému bude ona sama. Nebude nic skrývat, bude nosit ty nejkrásnější, nejpestřejší šaty a ukazovat jak kotníky, tak linii, jež se teprve dva roky rýsuje mezi jejími kulatými a pevnými ňadry. A jak krásně si jednou zařídí byt! Květovanými ubrusy a porcelánovými vázami, ručně vázanými koberci a měkkými pohovkami. Podobně jako haciendy z telenovely. Možná se ale — a tenhle sen byl ten nejdobrodružnější, nejobdůbnější, nejbláznivější, a snad proto nejvroucnější ze všech — stane herečkou, takovou, k níž lidé vzhlížejí, do které se každý zamiluje, jež sbírá

všechny ceny, vykračuje si v nejkrásnějších róbách a s vlhkýma očima posílá z pódia vzdušné polibky. Takovou jako Maria Victoria Eugenia Guadalupe Martínez del Río Moreno-Ruffo!

Tento sen se však neodvažovala domýšlet doopravdy do všech důsledků. Bolelo ji pomýšlení, že by jí pohrdala nejen celá rodina, nýbrž i Asma, že by se od ní odvrátila. Ale třeba to dokáže a třeba tohle místo ani Asmu nevtáhne do své moci, nenakazí ji svými železnými pravidly a doktrínami, třeba se pro svou sestru dokáže stát tím, čím pro ni kdysi byla Natalia Ivanovna: kotvou. Ano, možná kdyby se jí podařilo odejít, nejprve do Grozného, pak do Moskvy, pak... Kam vlastně? Možná do Mexika, ano, proč ne do Mexika, koneckonců tam se natáčejí tak úžasné seriály jako *Simplemente María*, a kdyby v takovém seriálu hrála a kdyby tam konečně zakotvila a bydlela v pestrobarevné haciendě s papoušky a obrovitými kaktusy na zahradě, vzala by si Asmu k sobě a trénovala s ní svou bodu, každý den, s železnou disciplínou, jako to kdysi dělala Natalia Ivanovna s ní, a Asma by pochopila, že její svět je jen jednou z variant velkého světa, a nikoli ten absolutně a jedinečně správný, a pak by možná obměkčily i matčino srdce a matka by je přijela navštívit, vždyť by byly dvě, a žasla by, v jakých technicolorových barvách se odehrává mexický život jejich dcer. Jenže matka je tvrdohlavá, takže ani tak by nikdy nechtěla opustit svou zemi, svůj aul, odstěhovat se odtud, ale třeba by se několikrát do roka přes oceán vydala a jezdila s dcerami na výlety do nejkrásnějších míst Mexika.

Natalia Ivanovna přišla do vesnice asi před čtyřmi lety, byla to Ruska, která se provdala za Čečence a odstěhovala se s ním do Grozného. Oba byli učitelé, kteří se z jakéhosi důvodu, pro Nuru nepochopitelného, rozhodli putovat po neoddlehlejších vesnicích severního Kavkazu a vyučovat v nich děti. Nepůsobili ve vesnických školách, nabízeli své vlastní vyučování, v improvizovaných třídách ve svých podnájmech.

Žili z darů a almužen, které jim z vděčnosti posílali rodiče nadšených dětí, a za úkol si dali zprostředkovávat „myšlenkové podněty mimo vládnoucí normy“. Přivezli plný zavazadlový prostor knih a něco úplně báječného: televizor se zabudovaným videorekordérem a spoustu ručně popsaných videokazet. Skrýval se v nich magický svět, který přitahoval celé houfy dětí. Bylo tam všechno, od starých grotesek s Chaplinem, pirátských kopií nevalné kvality, přes Viscontiho až po hollywoodské akční trháky, dokonce i Bollywood. Každé promítání zahájili přednáškou o příslušném snímku a po jeho skončení se diskutovalo. Během přednášky dětem vyprávěli o vzniku filmu a o hercích, o dané době a historických událostech, které se k ní vztahovaly. Po filmu se jim děti musely svěřit se svými dojmy. Nestačilo říct, jestli se jim film líbil nebo nelíbil, musely argumentovat a debatovat spolu. Neexistovala žádná kritéria, žádná doktrína dobrého vkusu, mohly si myslet a říkat cokoli. Pro mnohé z přítomných to bylo příliš. Nikdy předtím jim nikdo nedovolil vyjádřit vlastní názor. Jejich životy se vždycky řídily zákony adat, odjakživa jim rodiče a prarodiče, nejstarší vesničané, strana a imámové říkali, co dělat mají a co ne. A teď tu náhle byli dva kouzelníci, kteří je unesli do magické reality, v níž, jak se zdálo, toho bylo tolik dovoleno. Ne každý se s takovou volností dokázal vyrovnat, mnozí po pár schůzkách přestali chodit nebo rodiče vytušili pohromu a zakázali dětem tu divnou dvojici navštěvovat. Jiní však měli z nadšení ve tvářích svých ratolestí radost a více se o zprostředkovávané informace nezajímali. Ať tak nebo tak, ti dva zase odejdou a jejich děti se mlčky vrátí ke strohému životu, svázanému spoustou pravidel, protože takový je zákon hor, zákon předků, tady vládne staletý zákon Vajnachů.

Avšak v jejím případě bylo všechno jinak. Setba dopadla na více než úrodnou půdu. Neštěstí se pro ni mělo proměnit v ryzí štěstí.